

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการเลือกตั้งสมาชิกสภา
และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง*

INTEGRATING THE PRINCIPLE OF BIAS TO STRENGTHEN THE DECISION-
MAKING OF THE PEOPLE'S SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
ELECTION IN LAMPANG PROVINCE

พระมหาบวรวิทย์ รตนโชโต

Phramaha Bovornvit Ratanachoto

วัดรวกบางบำหรุ บางพลัด กรุงเทพมหานคร

Wat Ruak Bang Bamru Bang Phlat Bangkok

Corresponding Author E-mail: bovnvit55@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษากระบวนการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปางในจังหวัดลำปาง 3. ศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง รูปแบบการวิจัยแบบผสานวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสนทนากลุ่มเฉพาะ และการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.995 เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1. การเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปางในจังหวัดลำปาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจและหลักอคติ 4 ส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชน เนื่องจากความเข้าใจทางการเมืองมีความเข้าใจด้านสิทธิมีและกฎหมายการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสนใจตามสิทธิของตน ทศนคติทางการเมืองมีการปลูกฝังค่านิยมทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมืองมีการประเมินและตรวจสอบ 3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจไปเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหาร

*Received September 16, 2024; Revised October 23, 2024; Accepted October 25, 2024

ส่วนตำบลของประชาชนในจังหวัดลำปาง ฉันทาคติการตัดสินใจด้วยความเป็นธรรม
โทสาคติการใช้ความเข้าใจและเหตุผล โมหาคติการพิจารณาจากความถูกต้องและ
เหมาะสม ภัยาคติความมุ่งเน้นการยึดมั่นในความถูกต้อง

คำสำคัญ: การประยุกต์; พุทธธรรม; การเลือกตั้ง

Abstract

This research article aims to: 1. study the election of council members and sub-district administrative organization (SAO) chiefs in Lampang Province, 2. identify factors influencing the election of council members and SAO chiefs in Lampang Province, and 3. apply Buddhist principles to encourage voter participation in these elections in Lampang Province. The research employs a mixed-method approach, using qualitative research through in-depth interviews with key informants and focus groups, as well as quantitative research using a questionnaire with an overall reliability score of 0.995. Data was collected from a sample of 398 participants and analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The findings are as follows: 1. The election of council members and SAO chiefs in Lampang Province is generally at a high level. 2. Factors influencing these elections are also significant, especially in areas affecting decision-making and the Four Biases principle. Political understanding, particularly in terms of rights and laws, political participation through active engagement, political attitudes reinforced by political values, and political behavior assessed and verified were all influential. 3. Applying Buddhist principles to encourage electoral participation involved: Bias of Desire (Chanda Agati) decisions based on fairness, Bias of Hatred (Dosa Agati) using understanding and reason, Bias of Delusion (Moha Agati) evaluating accuracy and appropriateness, and Bias of Fear (Bhaya Agati) focusing on adherence to righteousness.

Keywords: Application; Buddhism; Election

บทนำ

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนเป็นการสร้างให้เกิดการเมืองเชิงนโยบาย เนื่องจากผู้บริหารท้องถิ่นได้รับมอบความไว้วางใจจากประชาชนในท้องถิ่น การเลือกตั้งเป็นเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนถึงแนวคิดและทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่นนั้น เพราะผู้ได้รับบัตรเลือกตั้งต้องตระหนักถึงความปรารถนาของประชาชนที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตั้งนั่นเอง (สมเชาว์ ภูพลผัน, 2560) กฎหมายการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นแถลงนโยบายต่อสภาท้องถิ่นและจะต้องจัดทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาฯ และผู้บริหารจะต้องให้ประชาชนได้ทราบคำแถลงนโยบายรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบาย ข้อบัญญัติประกาศต่าง ๆ และข้อมูลข่าวสาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเปิดเผย และทั่วถึงซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการทำงานของผู้บริหารโดยที่ผู้บริหารจะต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการทำงานโดยยึดประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญ (พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น, 2545)

การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและทำให้การบริหารประเทศหรือชุมชนเป็นไปอย่างโปร่งใสและตอบสนองความต้องการของประชาชน การมีส่วนร่วมนี้ทำให้ประชาชนมีบทบาทในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้ที่มาทำหน้าที่ในการบริหารท้องถิ่น รวมทั้งมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาลนโยบาย เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาลและเป็นการปลูกฝังให้ประชาชนได้เรียนรู้การปกครองตนเองจากการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการมอบหมายอำนาจหน้าที่จากผู้บริหารระดับสูงลงสู่ผู้บริหารระดับต่าง ๆ ภายในองค์กร เพื่อให้องค์กรในระดับต่าง ๆ ได้มีอำนาจในการตัดสินใจ ดังนั้นในการปกครองจึงได้ทำการกระจายอำนาจในการปกครองจากส่วนกลาง และงบประมาณในการปกครองแบบนี้เรียกว่าการปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561)

เมื่อนำหลักการตัดสินใจเลือกตั้งดังกล่าวมาพิจารณากับสภาพของสังคมไทยที่มีพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันสำคัญหนึ่งในการยึดถือปฏิบัติ ความเชื่อมั่นและความน่าไว้วางใจจะเกิดขึ้นจากการแสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติความเป็นผู้นำต่าง ๆ ในตัวผู้นำ ไม่ว่าจะเป็นความสามารถ จุดยีน ความกล้าหาญ ความซื่อสัตย์ ความ มั่นใจ ความเสียสละ และความเห็นอกเห็นใจ ควรเปิดโอกาสให้พวกเขาวิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นได้โดยไม่กลัวว่าจะมีคนไม่พอใจ (อัจฉรา จันทรฉาย และศุภสิริ บุญบงการ, 2548)

ดังนั้น จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการตัดสินใจไปเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชน เพื่อให้ได้ทราบถึงมุมมองการตัดสินใจของประชาชน รวมไปถึงปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกผู้บริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะได้นำมาวิเคราะห์ด้วยการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการคือหลักออคติ 4 มาใช้เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจไปเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในจังหวัดลำปางได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปางในจังหวัดลำปาง
3. เพื่อศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งในจังหวัดลำปาง จำนวน 54,991 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คัดเลือกแบบเจาะจง โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูป กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์จำนวน 3 คน กลุ่มผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 4 คน กลุ่มผู้นำท้องที่ จำนวน 4 คน กลุ่มตัวแทนประชาชนจำนวน 4 คน รวมจำนวน 18 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งมีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาที่มีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence) จากการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 0.60-1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นใน ภาพรวมเท่ากับ 0.995

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นที่มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดลำปาง จำนวน 54,991 คน จาก 13 องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งอยู่ใน 13 อำเภอ ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อยืนยันองค์ความรู้จากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในการวิจัย จำนวน 8 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ระดับการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง พบว่า ระดับการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.47) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการใช้ประสบการณ์ ($\bar{X}=4.45$, S.D.=0.54) ด้านการใช้ความรู้สึก ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.61) ด้านการใช้ความถี่หรือ ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.61) ด้านการใช้ดุลยพินิจ ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.59) ด้านการใช้เชิงปริมาณ ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.60) ด้านการใช้ตัวแบบ ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.59) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง โดยภาพรวม

การเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล		ระดับการปฏิบัติ		
ในจังหวัดลำปาง		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการใช้ความรู้สึกร่วม	4.36	0.61	มาก
2.	ด้านการใช้ประสบการณ์	4.45	0.54	มาก
3.	ด้านการใช้ความละเอียดรอบคอบ	4.36	0.61	มาก
4.	ด้านการใช้ดุลยพินิจ	4.36	0.59	มาก
5.	ด้านการใช้ตัวแบบ	4.30	0.59	มาก
6.	ด้านการใช้เชิงปริมาณ	4.33	0.60	มาก
ภาพรวม		4.36	0.47	มาก

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.43) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.57) ด้านความเข้าใจทางการเมือง ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.62) ด้านทัศนคติทางการเมือง ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.60) ด้านพฤติกรรมทางการเมือง ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.55) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับพฤติกรรมในการเลือกตั้ง สามารถทำนายได้ร้อยละ 19.6 และหลักอคติ 4 สามารถทำนายการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปางสามารถทำนายได้ร้อยละ 12.6 ทำให้พบประเด็นสำคัญคือ ความเข้าใจทางการเมืองมีความเข้าใจด้านสิทธิและการรู้จักเคารพระเบียบและกฎหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสนใจและต้องการแสดงสิทธิของตน ทัศนคติทางการเมืองเกิดจากการใช้ประสบการณ์ส่วนตัวและการปลูกฝังค่านิยมทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมืองมีการแสดงออกด้วยการเลือกตั้งและการประเมินและตรวจสอบ

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	β		
ค่าคงที่ (Constant)	2.892	0.150		19.303**	0.000
ความเข้าใจทางการเมือง	0.338	0.034	0.445	9.896**	0.000
ค่าคงที่ (Constant)	3.369	0.178		19.222**	0.000
ด้านฉันทาคติ	0.352	0.048	0.442	7.284**	0.000
ด้านโทสาคติ	-0.125	0.046	-0.164	2.697**	0.007

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง พบว่า 1. ฉันทาคติความลำเอียงเพราะพอใจ

หรือรักใคร่กันด้วยการไม่ยึดความชอบส่วนตัวเป็นที่ตั้งเป็นการรู้จักห้ามใจไม่ให้เอาความคิดของตนเข้าไปตัดสินแทนคนอื่นการตัดสินใจด้วยความเป็นธรรม 2. โทสาคติความลำเอียงเพราะไม่ชอบหรือโกรธด้วยการใช้ความเข้าใจและเหตุผลมาเป็นแนวทางเพื่อการตัดสินใจและการรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราจะต้องเข้าใจและให้ความสำคัญกับทุกคนอย่างเท่าเทียม 3. โมหาคติความลำเอียงเพราะเียงเลาหรือหลงมกยด้วยการพิจารณาจากความถูกต้องและเหมาะสม และเปิดใจกว้างรับฟังอย่างมีสติจะต้องพร้อมรับฟังข้อคิดเห็นต่าง ๆ ด้วยความตั้งใจและคิดตามอย่างไม่ด่วนสรุป 4. ภยาคติความลำเอียงเพราะความกลัวหรือเกรงใจด้วยการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรมจะต้องไม่เกรงกลัวต่ออำนาจใด ๆ และการแสดงออกด้วยความจริงใจและกล้าหาญต้องกล้าที่จะยืนหยัดในความถูกต้อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$, $S.D.=0.47$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการใช้ประสบการณ์ ด้านการใช้ความรู้สึกรู้ ด้านการใช้ความลงเลรีอ ด้านการใช้ดุลยพินิจ ด้านการใช้เชิงปริมาณ ด้านการใช้ตัวแบบ ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชฎากร เอี่ยมอำไพ (2564) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ประชาชนใช้เทคโนโลยีทำให้สะดวกในการติดตามข่าวสารมากยิ่งขึ้น ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ประชาชนจะนำข้อมูลจากการที่ติดตามข่าวสารทางการเมือง และนโยบายของพรรคการเมืองเป็นหลักเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป แสดงออกไปในการใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปหรือการสนับสนุนทางความคิดของพรรคการเมืองหรือนักการเมืองนั้น ๆ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, $S.D.=0.43$) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ สามารถทำนายได้ร้อยละ 19.6 และหลักอคติ 4 สามารถทำนายได้ร้อยละ 12.6 ทำให้พบประเด็นสำคัญคือ ความเข้าใจทางการเมืองมีความเข้าใจด้านสิทธิมีและการรู้จักเคารพระเบียบและกฎหมาย การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสนใจและต้องการแสดงสิทธิของตน ทศนคติทางการเมืองเกิดจากการใช้ประสบการณ์ส่วนตัวและการปลูกฝังค่านิยมทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมืองมีการแสดงออกด้วยการเลือกตั้งและการประเมินและตรวจสอบ สอดคล้องกับสุทนต์ ทองเล็ก (2563) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนจังหวัดสระแก้ว

จากผลที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งลดลงจากครั้งที่แล้ว เนื่องจากประชากรจากหลากหลายพื้นที่มาอาศัย จากปัญหาสังคมที่เป็นจังหวัดชายแดน ปัญหาการไปใช้สิทธิที่ ลดลงจากครั้งที่ผ่านมานักการเมืองเข้าไม่ถึงประชาชน เพราะเป็นการผูกขาดทางการเมือง จากกระแสการประท้วงและเรียกร้องทางการเมือง การบริหารบ้านเมืองของนักการเมืองที่ไม่ได้ส่งผลต่อเศรษฐกิจ และความเจริญของจังหวัด ทำให้การไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาลดลง

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง พบว่า 1. ฉันทาคติความลำเอียงเพราะพอใจหรือรักใคร่กันด้วยการไม่ยึดความชอบส่วนตัวเป็นที่ตั้งเป็นการรู้จักห้ามใจไม่ให้เอาความคิดของตนเข้าไปตัดสินแทนคนอื่นการตัดสินใจด้วยความเป็นธรรม 2. โทสาคติความลำเอียงเพราะไม่ชอบหรือโกรธด้วยการใช้ความเข้าใจและเหตุผลมาเป็นแนวทางเพื่อการตัดสินใจและการรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราจะต้องเข้าใจและให้ความสำคัญกับทุกคนอย่างเท่าเทียม 3. โมหาคติความลำเอียงเพราะงมงายหรือหลงมกมายด้วยการพิจารณาจากความถูกต้องและเหมาะสม และเปิดใจกว้างรับฟังอย่างมีสติจะต้องพร้อมรับฟังข้อคิดเห็นต่าง ๆ ด้วยความตั้งใจและคิดตามอย่างไม่ด่วนสรุป 4. ภยาคติความลำเอียงเพราะความกลัวหรือเกรงใจด้วยการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรมจะต้องไม่เกรงกลัวต่ออำนาจใด ๆ และการแสดงออกด้วยความจริงใจและกล้าหาญต้องกล้าที่จะยืนหยัดในความถูกต้องโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.44) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสถิต สุทธิมน และคณะ (2564) ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น เขตเลือกตั้งที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งตามหลักอคติ 4 โดยการเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่างเป็นรูปธรรมให้ทั่วถึงทุกกลุ่มคนเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและตัดสินใจอย่างมีความรู้ความเข้าใจ และควรให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้วิจารณ์ญาณในการเลือกตั้งตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นการนำหลักคำสอนที่เน้นความถูกต้องและคุณธรรมมาใช้ในการตัดสินใจเลือกผู้แทนที่ดีและมีคุณธรรมในการบริหารบ้านเมือง

องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ทำให้พบว่า การนำหลักอคติธรรมมาสนับสนุนให้ประชาชนเกิดการตัดสินใจไปเลือกตั้งได้อย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ของพลเมืองที่พึงกระทำ จึงสามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 อธิบายได้ดังนี้

1. การเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปางพบว่า ด้านการใช้ความรู้สึก เป็นการตัดสินใจด้วยความรู้สึกส่วนตัวพิจารณาด้วยความชอบที่เป็นการใช้ความพึงพอใจของตนเองเป็นเกณฑ์ในการเลือกผู้นำแต่ก็พึงต้องพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย และการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้นำเป็นอีกหนึ่งเหตุที่มาจากการใช้ความรู้สึกในการตัดสินใจด้วยการพิจารณาจากความสนิทและรู้จักกันเป็นอย่างดี ดังนั้นการใช้ความรู้สึกเป็นการตัดสินใจที่แสดงถึงสิทธิและความชัดเจนของความต้องการได้มากที่สุด ด้านการใช้ประสบการณ์ การเลือกจากภาพลักษณ์ผู้นำเป็นการตัดสินใจจากสิ่งที่เห็นและได้รับรู้ถึงตัวตนของนักการเมืองที่ผ่านมาจากบทบาทหน้าที่หรือการเข้ามามีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือชุมชน และการพิจารณาผลงานที่ผ่านมาของผู้นำเป็นการพิจารณาจากการสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนประชาชนทุกคนได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง ด้านการใช้ความ伶俐เร็ว ความเชื่อมั่นในตัวผู้นำเป็นตัวกำหนดว่าจะเลือกหรือไม่เลือก จะเชื่อใจหรือไม่เชื่อใจจึงเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความลังเลได้ง่ายนักการเมืองจึงต้องให้

ความชัดเจนในเรื่องนี้ด้วยการทำให้ประชาชนเข้าใจ และการจูงใจของครอบครัวข้างเป็นอีกหนึ่งสิ่งที่ทำให้เกิดตัวเลือกที่จะต้องตัดสินใจจึงต้องพิจารณาหลาย ๆ สิ่งประกอบด้วยกันเพื่อให้มั่นใจและตัดสินใจได้ชัดเจน ด้านการใช้ดุลยพินิจ พิจารณาอย่างรอบคอบที่ต้องมีการคิดก่อนว่านักการเมืองคนนั้นมีความสามารถเหมาะสมกับการเป็นผู้นำที่จะมาทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการดำเนินนโยบายพัฒนาท้องถิ่น และคำนึงถึงประโยชน์โดยรวมว่าเมื่อทำการเลือกมาแล้วจะสามารถสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนได้มากน้อยเพียงใด ด้านการใช้ตัวแบบ การเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่นเป็นการพิจารณาจากบทเรียนของพื้นที่อื่นที่มีการเลือกคนตามปัจจัยต่าง ๆ แล้วมีผลเป็นเช่นใด เพื่อนำมาประกอบกับการตัดสินใจที่จะต้องมีความชัดเจนหรือตัวอย่างที่เป็นแบบแผนให้ปฏิบัติตาม จึงถือได้ว่ามีส่วนสำคัญในการทำให้เกิดความเข้มแข็งในการตัดสินใจของประชาชน ด้านการใช้เชิงปริมาณ พิจารณาจากการประเมินข้อมูลเชิงจำนวนเป็นการนำข้อมูลการประเมินต่าง ๆ มาพิจารณารวมเพื่อให้เห็นภาพรวมของนักการเมืองว่ามีระดับศักยภาพหรือต้นทุนเหมาะสมกับการเข้ามาทำหน้าที่ผู้นำมากหรือน้อย

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลำปาง ความเข้าใจทางการเมือง การสร้างความเข้าใจด้านสิทธิเป็นพื้นฐานที่ประชาชนจะต้องมีความเข้าใจถึงขอบเขตที่ตนสามารถกระทำได้เพื่อให้เกิดการใช้สิทธิอย่างเหมาะสม การรณรงค์ให้รู้หลักหน้าที่พลเมืองเป็นการส่งเสริมให้เห็นความสำคัญในการทำหน้าที่เป็นพลเมืองที่ดีตามหลักประชาธิปไตย และการให้ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและกฎหมายที่เกี่ยวข้องถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากที่ประชาชนจำเป็นต้องรับรู้ เนื่องจากเป็นหลักการพื้นฐานในการปกครอง การมีส่วนร่วมทางการเมือง การให้ความรู้เกี่ยวกับหลักประชาธิปไตยเป็นการสร้างความเข้าใจในหลักการว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรให้เหมาะสม การเปิดกว้างในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นการร่วมแสดงความคิดเห็นและพร้อมรับฟังแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นอย่างเป็นธรรม และการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเป็นการเข้าร่วมมีบทบาทในการประเมินกระบวนการทางการเมืองให้มีความเป็นไปอย่างยุติธรรมและเป็นกลางมากที่สุด ทศนคติทางการเมือง การกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกพลเมืองเป็นขั้นแรกของการเกิดทัศนคติจะต้องมีการเข้าไปสร้างกระแสการตื่นตัวทางด้านจิตสำนึกพลเมืองที่ทำให้ประชาชนเกิดความรับผิดชอบและร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างระบบการเมืองที่ดี และการปลูกฝังค่านิยมทางการเมืองที่ดีเป็นการทำให้เกิดความเชื่อและศรัทธาในความถูกต้องตามหลักประชาธิปไตย พฤติกรรมทางการเมือง การเลือกตั้งผู้นำจากคุณลักษณะที่เหมาะสมเป็นการเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจเลือกผู้นำตามความต้องการของประชาชนเอง และการประเมินและตรวจสอบการทำหน้าที่ของผู้นำที่เป็น

เข้ามามีบทบาทในการควบคุมการทำงานของผู้นำว่าเป็นไปตามที่ได้ให้คำสัญญาไว้กับประชาชนในชุมชนหรือไม่

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง ฉันทาคติ ความลำเอียงเพราะพอใจหรือรักใคร่กัน การตัดสินใจด้วยความยุติธรรมเป็นการพิจารณาด้วยความเป็นกลางไม่เข้าข้างใครยึดหลักของเหตุผลและความถูกต้องมาประกอบในการตัดสินใจเลือกผู้นำ และการไม่ยึดความชอบส่วนตัวเป็นที่ตั้งเป็นการรู้จักห้ามใจไม่ให้เอาความคิดของตนเข้าไปตัดสินแทนคนอื่นและต้องให้ความสำคัญกับความเห็นต่างอย่างเคารพในสิทธิ โทสาคติ ความลำเอียงเพราะไม่ชอบหรือโกรธ การไม่ตั้งต้นด้วยความเกลียดชังเป็นการควบคุมความรู้สึกไม่ให้ใช้ทัศนคติในเชิงลบแต่ต้องใช้ความเข้าใจและเหตุผลมาเป็นแนวทางเพื่อการตัดสินใจ และการรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราจะต้องเข้าใจและให้ความสำคัญกับทุกคนอย่างเท่าเทียมทั้งในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกทางการเมือง โมหาคติ ความลำเอียงเพราะงมงายหรือหลงมกมาย พิจารณาจากความถูกต้องและเหมาะสมเป็นการยึดหลักความถูกต้องตามหลักการ กฎหมาย และข้อตกลงของสังคมในการตัดสินใจหรือแสดงออกอย่างเหมาะสมและเปิดใจกว้างรับฟังอย่างมีสติจะต้องพร้อมรับฟังข้อคิดเห็นต่าง ๆ ด้วยความตั้งใจและคิดตามอย่างไม่วุ่นสรุป ภยากติ ความลำเอียงเพราะความกลัวหรือเกรงใจ ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมจะต้องไม่เกรงกลัวต่ออำนาจใด ๆ ยึดหลักปฏิบัติประกอบด้วยธรรมและความถูกต้อง และการแสดงออกด้วยความจริงใจและกล้าหาญต้องกล้าที่จะยืนหยัดในความถูกต้องและเป็นจริงพูดหรือแสดงออกอย่างจริงใจตรงไปตรงมา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดลำปางควรมีการให้ความรู้กับประชาชนมากขึ้นเพื่อให้เกิดความรู้และเข้าใจในหลักการเลือกตั้งได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย
2. สำนักงานกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดลำปางควรมีการลงพื้นที่ในการตรวจสอบคุณภาพการหาเสียงหรือสถานการณ์ในพื้นที่เพื่อให้ผู้สมัครสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตย
3. สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมเวทีพูดคุยเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้สมัครสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ได้เกิดการรับรู้ร่วมกันถึงคุณสมบัติผู้สมัคร

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดลำปางที่ควรมีการจัดเวทีพูดคุยเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้สมัครสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
2. สำนักงานกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดลำปางควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ในหลักการพิจารณาผู้สมัครและการปฏิบัติตามสิทธิที่มีของประชาชนทุกคนได้อย่างถูกต้อง
3. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีการเปิดเวทีในการแสดงวิสัยทัศน์ของผู้สมัครโดยการให้ประชาชนสามารถสอบถามได้เพื่อนำข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อเลือกตั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนตามหลักประชาธิปไตยในจังหวัดลำปาง
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการเสริมสร้างการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดลำปาง
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับ หลักธรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการเลือกตั้งสมาชิกสภาและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลำปาง

เอกสารอ้างอิง

- พระมหาสถิต สุทธิมน และคณะ. พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น เขตเลือกตั้งที่ 1. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 6(2), 405-418.
- พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น. (2545, 11 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอน 107 ก. หน้า 1-17.
- รัชฎากร เอี่ยมอำไพ. (2564). รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งทั่วไป (ดุชนินพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมเชาว์ ภูพลพันธ์. (2560). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโนนสูง อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประชาชนไทย. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สุทน ทองเล็ก. (2563). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562 (ดุชนินพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อัจฉรา จันทร์ฉาย และสุลีพร บุญบงการ. (2548). *คิดอย่างผู้นำ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แมคกรอฮิล.

Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper
& Row.